

Politik Bilim

Yüzyıl Öncesinin Ankara'sından Günümüz Ankara'sına...

Aykut Göker

<http://www.inovasyon.org>; hagoker@ttmail.com

**Bugün söz, Ümit Sariaslan ve yüzyıl önce yazdığı mektupları
M. Çetin Börekçi tarafından bize yeniden kazandırılan Ahmet Şerif'te...**

Demir Ağlardan Örümcek Ağlarına ve Cumhuriyet Treninden Tanzimat Trenine adlı kitapları vesilesiyle kendisini tanıma fırsatını bulduğum, değerli dost Ümit Sariaslan, son yazılarımdan hareketle bana bir mektup göndermiş. Der ki: “...size, ekte yüz yıl öncesinin Ankarası'ndan bir mektup ileteceğim, Payitaht'a ve geleceğe yazılmış...” İlettiği mektubun yazarı Ahmet Şerif... Kim olduğunu, Sariaslan'ın açıklamalarından öğreniyoruz: “Hüseyin Cahit Yalçın'ın, gazetesi **Tanin** için, 1908 sonrası Anadolu'sunun toplumsal/politik konuşlanmasını yerinde görüp-gözlemlemek; Meşrutiyet'in, yorgun Anadolu toprağına ne yönde ve nasıl ağıp-estiğini ve tabii tabandan tavana hangi rüzgârları yeldirdiğini yazması için görevlendirdiği babayiğit yazar-gazeteci Ahmet Şerif...”

Ahmet Şerif ‘yüz yıl öncesinin Ankarası’ için şöyle yazmış: “**Ankara'dan bahsediyorum. Her şeyiyle bir hastane manzarası gösteren bu bahtsız vilayet merkezi, ilim ve maarife, sağlık kurallarına kapılarını kapamış gibidir. Hele, İslamlar, evlerine kapanarak, dışarısını görmemeye, çocuklarını, rahatlarını bozmamak ve bir geleneğe uymuş olmak için okula göndermemeye yemin etmişler ve söz vermişlerdir.**” Ahmet Şerif bu gözleminin ardından, Sariaslan'ın deyişiyle, sanki kendisinden ‘on yıl sonra bu toprağı, bir başka adamın daha geleceğini sezmiş gibi’, şu ‘ucu açık çağırışı yapmış; gününe ve geleceğe...’:

“...Yaşamak, hayattaki paylarını almak için, devamlı bir koltuk değneğine dayanma ihtiyacı olan bu zavallı hastalar, bilemiyorlar ki, sebepler sebepleri doğurur ve insanlar kendi hayatlarının düzenleyicisidirler. Bunlar, sınırı bilinmeyen, hâkimi karanlık olan bir çölün seyyahlarıdır ki, yürüyüşleri küçük çocukların emeklemesine benzer. O derin karanlıkta, ellerine ne geçerse onunla yetinirler. Gökten, görünmeyen ufuklardan bir sofranın görünmesini beklerler. Fakat ötede, yine insanlar, bu zamanın insanları, adımlarını ölçerek, hareketlerini kendileri düzenleyerek, nereye gideceklerini bilerek ve yollarını meş’alelerle aydınlatarak yürürlerken, bu beş yüz sene evvelki insanların kımıldandıkları çölde kopacak olan müthiş bir fırtına gününün, o kadar uzak olduğunu zannetmem. **Kendisini isteyenlere gülen, yüzünü gösteren, ma’rifet güneşi, artık, bu karanlık çöle de doğmalıdır.**” (Ankara, 13 Kasım 1909; **Tanin**, 4 Aralık 1909)

Sariaslan'ın belirttiğine göre, “Ahmet Şerif, o mektubunda Ankara'nın İslam ahâlisinin okulla ilişkisindeki soğukluk ve ilgisizliğe acıyla bakarken, aynı kenti paylaşan diğer vatandaşların, Hristiyan ve Musevilerin eğitim konusunda gösterdiği titizlik ve uyanıklığa göndermeyle şunları yazacaktır sonra...”:

“Ankara'nın İslam halkı! Size sesleniyorum: Böyle derin bir gaflet uykusunda geçirdiğiniz günün, söylemekten korktuğum yarınını, sizde tam anlamı ile var olduğundan emin olduğum Osmanlılık hamiyyetiyle düşününüz. Sonra, yavrularınıza karşı işlemekte olduğunuz cinayetin derecesini, gözlerinizin önüne getiriniz. Yazık değil mi ki, yavrularımız da bize benzesinler? **Eğer uyanmaz, bizi ancak okulların kurtaracağını hâlâ anlamaz, çocuklarınızı, gerek kendilerini, gerek vatanlarını mutlu edecek silahlarla donatmazsanız gelecek karanlıktır.**”

Genç Cumhuriyet'in Ankara'sı, kendi karanlığını ve ülkenin üzerine çökmüş olan yüzyılların karanlığını ülkeyi okullaştırarak yırtmak için çok çaba gösterdi. Ama, o karanlığı geri getirmek isteyenler Cumhuriyet tarihi boyunca hiç eksik olmadı. 1940'ların, 1950'lerin, 12 Mart ve 12 Eylül'ün karanlığını yaratanlar genç Cumhuriyet'in yaktığı eğitim ateşini söndürmek, aydınlık

beyinleri yok etmek için çok çaba gösterdiler. 2000’li yılların Ankara’sının üzerine çöken ve oradan dalga dalga bütün ülkeye yayılmak üzere olan zifirî karanlıksa, 1910 Ankara’sının karanlığına da Cumhuriyet kuşaklarının yaşadıkları karanlıklara da rahmet okutacak cinstendir. Sarıaslan’ın, Ahmet Şerif’in mektubunu bize hatırlatması boşuna değil...

CBT, 09 Aralık 2011